

Rut

Əlimələk ailisining Moabka berixi

¹ *Batur* Həkimlar həküm sürgən məzgildə xundak boldiki, zeminda aqarqılıq yüz bərdi. Xu waqıtta bir adəm ayali wə ikki oqlini elip Yəhuda zeminidiki Bəyt-Ləhəmdin qıqıp, Moabning səhralirida bir məzgil turup kelixkə bardı.

□

² U kixining ismi Əlimələk, ayalining ismi Naomi, ikki oqlining ismi Maqlon bilən Kilyon idi. Ular Bəyt-Ləhəmdə olturuqluq, Əfrat jəmätidin idi. Ular Moabning səhrasıqə kelip xu yərdə olturaxlaxtı.

³ Keyin Naomining eri Əlimələk öldi; ayali ikki oqli bilən qaldı.

⁴ Ular Moab kızliridin əzlırigə hotun aldı. Birining eti Orpah, yənə birining eti Rut idi. Ular xu yərdə on yildək turdı.

⁵ Maqlon bilən Kilyon hər ikkisi öldi; xuning bilən apisi eri həm oqulliridin ayrılıp yaloquz qaldı.

Naomi bilən Rutning Bəyt-Ləhəmgə qaytip kelixi

□ **1:1 «məzgildə»** — ibraniy tilida «künərdə». **«səhralirida»** — ibraniy tilida «etizliklirida». Moabtikilər Yəhudıylarqə əq idi. Bu Əlimələk wə ailisidikilərnin Moabning xəhərlirigə əməs, bəlki səhrasıqə berixining bir səwəbi bolsa kerək.

6 Xuning bilən ayal ikki kelini bilən qorup Moabning səhrasidin qaytip kətməkqi boldi; qünki u Pərwərdigarning Öz həlkini yoklap, axliq bərgənliki toqrisidiki həwərnı Moabning səhrasida turup angliqanidi.

7 Xuning bilən u ikki kelini bilən billə turoqan yeridin qikip, Yəhuda zeminioqa qaytixka yoloqa qikti.

8 Naomi ikki kelinigə: — hər ikkinglar qaytip öz ananglarning öyigə beringlar. Silərnıng mərhumlaroqa wə manga mehribanliq kərsətkinınglardək Pərwərdigarmu silərgə mehribanliq kərsətkəy!

9 Pərwərdigar silər ikkinglarnı öz erınglarning öyidə aram tapkuzoqay! — dəp, ularnı səyüp qoydi. Ular hərkirəp yioqlixip

10 unıngoqa: — Yaq, biz qokum senıng bilən təng öz həlkingning yenioqa qaytimız, — deyixti.

11 Lekin Naomi: — Yenip ketınglar, əy kizlirim! Nemixka menıng bilən barmakqisilər? Qorsikimda silərgə ər bolıqudək oqullar barmu?

12 Yenip ketınglar, əy kizlirim! Qünki mən kərip kətkəqkə, ərgə tegixkə yarımaymən. Dərəkikətən bğün keqə bir ərlık boluxka, xundakla oqulluq boluxka ümid bar degəndimu,

13 ular yigit bolıquqə səwr kılıp turattinglarmu? Ularնı dəp baxka ərgə təgməy saklap turattinglarmu? Yaq, bolmaydu, kizlirim! Qünki Pərwərdigarning qoli manga karxi bolup meni azablaydioqini üqün, mən tartidioqan dərd-ələm

silərnəngkidin tehimu eoqir bolidu, — dedi. □

14 Ular yənə həkirəp yioqlaxti. Orpaḥ keynanisini səyüp hoqlaxti, lekin Rut uni qing kuqaklap turuwaldi.

15 Naomi uningəḡa: — Mana, kelin singling öz həlki bilən iləḡlirining yenioḡa yenip kətti! Sənmə kelin singlingning kəynidin yenip kətkin! — dedi.

16 Lekin Rut jawabən: — Mening sening yeningdin ketiximni wə sanga əgixix niyitimdin yenixni ətünmə; qünki sən nəgə barsang mənmu xu yərgə barimən; sən nədə kənsang mənmu xu yərdə kənimən; sening həlqing meningmu həlkimdur wə sening Hudaying meningmu Hudayimdur.

17 Sən nədə əlsəng mənmu xu yərdə əlimən wə xu yərdə yatimən; əlümdin bəxkisi meni səndin ayriwətsə Pərwərdigar meni ursun həm uningdin axurup jazalisun! — dedi. □

18 Naomi uning əzigə əgixip berixkə kət'iy niyət kəloqinini kərüp, uningəḡa yənə eoqiz aqmidi.

19 Ikkisi mengip Bəyt-Ləhəmgə yetip kəldi. Xun-

□ **1:13 «Mən tartidioḡan dərd-ələm silərnəngkidin tehimu eoqir bolidu»** — gərḡə Rut bilən Orpaḥ hər ikkisi eridin ayrilix azabini tartқан tul hotunlar bolsimu, Naomining azabi tehimu eoqir idi; uning eridin həm ikki oqlidin ayrilip kəlix azabi bar idi. Uning üstigə, u ikki kelinining əzidək yaḡa yurtta tul bolup turux dərdini taritixini halimaytti. Bu səzning yənə ikki tərjimisi bar: «Mən silər üqün (tul ḡaloḡanliḡinglərdin) intayin azablinimən» yaki «Mening dərd-əlimim silərgə bək eoqir yük bolup ḡalidu, silər kətürəlməysilər» □ **1:17 «Pərwərdigar meni ursun həm uningdin axurup jazalisun!»** - ibraniy tilida: «... Pərwərdigar mangimu xundəḡ ḡilsun wə uningdin axurup ḡilsun!»

dak boldiki, ular Bəyt-Ləhəmgə yetip kəlginidə pütkül xəhərdikilər ularni kərüp zilziligə kəldi. Ayallar bolsa: — Bu rasttinla Naomimidu? — deyixti.

²⁰ U ularoşa jawabən: — Meni Naomi deməy, bəlki «Mara» dənglər; qünki Həmmigə Qadir mənə zərdab yutkuzdi. □

²¹ Tokkuzum təl hələttə bu yərdin qıktım; ləkin Pərwərdigar meni kuruq kaytkuzdi. Pərwərdigar meni əyibləp guwahlik bərdi, Həmmigə Qadir meni harliqanikən, nemixka meni Naomi dəysilər? — dedi. □

²² Xundak kılıp Naomi bilən kelini Moab kızı Rut Moabning səhrasidin kaytip kəldi; ular ikkisi Bəyt-Ləhəmgə yetip kelixi bilən təng arpa ormisi baxlanqanidi.

2

Rutning Boazning etizida baxaq terixi

¹ Naomining erigə tuşkan kelidioşan Boaz isimlik bir adəm bar idi. U Əlimələkning jəmətidin bolup, intayin bay adəm idi. ■

² Moab kızı Rut Naomioşa: — Mən etizlikka baray, birərkimning nəziridə iltipat tepip, uning

□ **1:20 «Meni Naomi deməy...»** — «Naomi» degənnin mənisi: «yekimlik», «kəngüllük», «huruşluk»; «Mara» bolsa «aqqıq», «ələmlik», «zərdablik» degən mənədə. □ **1:21 «Pərwərdigar meni əyibləp guwahlik bərdi»** — baxka birhil tərjimiliri: — «Pərwərdigar mənə qarxi qıkti» yaki «meni azablidi». Bu səzlər toqruluk «koxumqə səz»imizdə azraq tohtilimiz. ■ **2:1** Mat. 1:5

kəynidin mengip arpa baxaklirini tərsəm? — dedi.

U uningə: — Barəin, əy kizim, dedi.□

³ Xuning bilən u qikiş etizlikləyə kelip, u yərdə ormiqilarning kəynidin baxak tərdi. Bəhtigə yarixa, dəl u kəlgən etizlik Əlimələknin jəməti boləan Boazning etizlikliri idi.

⁴ Mana, u wakitta Boaz Bəyt-Ləhəmdin qikiş kelip, ormiqilar bilən salamlixip: — Pərwərdigar silər bilən billə boləay! — dedi.

Ular uningə jawabən: — Pərwərdigar sanga bəht-bərikət ata kiləay! — dedi.

⁵ Boaz ormiqilarning üstigə nazarətkə koyuləan hizmətkaridin: — Bu yax qokan kimning kizi bolidu? — dəp soridi. □

⁶ Ormiqilarning üstigə koyuləan hizmətkar jawab berip: — Bu Naomi bilən billə Moabning səhrasidin kaytip kəlgən Moabiy qokan bolidu.

⁷ U: «Ormiqilarning kəynidin ənqilərnin ari-sidiki qeqilip kətkən baxaklarni teriwalaymu?» dəp tələp kildi. Andin u kelip ətigəndin həziroiqə ixləwatidu; u pəkət kəpidə bir'az

□ **2:2 «Baxak terix»** - Təwrat qanuni boyiqə namrat kixilər wə yaqa yurtluqlarning ormiqilarning arqisidin qeqilip kətkən baxaklarni terixigə ruhsət berilixi kerək («Law.» 19:9-10ni kəring). Gərqə Naomining əzining bir parqə etizi bar bolsimu (4:3), uningə xu pəsildə birnərsə terilmioqanidi. Rut muxu iltimasi bilən Naomini «baxak terix» hijalətqilikidin qutkuzidu, əlwəttə. □ **2:5 «Hizmətkaridin»** - ibraniy tilida «yigitidin». **«Bu yax qokan kimning kizi bolidu?»** - Xu qaoqda Rut tehi tul boləaqça, xuningə yarixa alahidə kiyimlirini kiywatқан idi. 3:3ni wə izahətini kəring.

dəm aldi, — dedi. □

⁸ Boaz Rutka: — Əy kızım, anglawatamsən?! Sən baxağ tərğili baxğa bir kimning eti-zliqioğa barmioğın, bu yərdinmu kətmə, mening dedəklirim bilən birgə muxu yərdə turoğın. □

⁹ Dikkət kiloğın, qaysi etizda orma oroğan bolsa, *dedəklərgə* əgixip baroğın. Mən yigitlərgə: Uningoğa qeqilmanglar, dəp tapilap koydum! Əgər ussap qalsang berip, idixlardin yigitlirim *quduktin* tartqan sudin iqkin, — dedi.

¹⁰ Rut əzini yərgə etip tizlinip, bexini yərgə təgküzüp təzim kilip, uningoğa: — Mən bir biganə tursam, nemixğa manga xunqə oğəmhorluk kiloğudək nəziringdə xunqilik iltipat tapqanmən? — dedi.

¹¹ Boaz uningoğa jawabən: — Ering əlöp kətkəndin keyin keynanangoğa kiloğanliringning həmmisi, xundakla sening ata-anangni wə əz wətiningdin kandağ ayrilip, sən burun tonumaydioğan bir həlkning arisioğa kəlgining manga pütünləy ayan boldi;

¹² Pərwərdigar kiloğiningoğa muwapik sanga yanduroğay, sən kanatlrining tegidə panah izdigən Israilning Hudasi Pərwərdigar tərripidin sanga uning toluğ in'ami berilgəy, dedi.

¹³ Rut jawabən: — Əy hojam, nəziringdə iltipat

□ **2:7 «Kəpidə»** - ibraniy tilida «əydə». Orma məzgildə ormiqilar bəlkim etizlikta dəm elixğa waqitlik kəpə saloğan bolsa kerək. □ **2:8 «Dədəklirim bilən birgə muxu yərdə turoğın»** - dedəkləarning ixi bəlkim arpa paylirini yioğip ənqə kilix idi. Rut «ularning kexida» ixlisə kəprək baxaqlarni tərələytti, əlwəttə.

tapqaymən; mən sening dediking boluxkimu yarimisammu, sən manga təsəlli berip, dedikinggə mehribanə sözlərni kılding, — dedi. □

14 Tamak waqtida Boaz uningqə: — Kəni, buyaqqa kəlgin, nandin yə, nanni sirkigə tögürgin! — dedi. Rut ormiqilarning yenioqə kelip olturdi; Boaz komaqtin elip uningqə tutti. U uningdin toyoquqə yedi wə yənə azraq axurup koydi.

15 U baxak tərgili kopkanda, Boaz yigitlirigə buyrup: — Uni hətta əngqilərnin arisida baxak tərgili koyunglar, uni heq hijaləttə qaldurmanglar.

16 Hətta həm uning üqün azraq baxaklarıni əngqilərdin ətəy ayrip, uningqə tərgili qüxürüp koyunglar, uni heq əyiblimənglar, dedi.

17 Xundak kilip u kəqkiqə etizlikta baxak tərđi, teriwaloqanlirini sokkanda, təhminən bir əfah arpa qikti. □

18 Andin u arpisini elip, xəhərgə kirdi, keynanisi uning tərgən *arpisini* kərđi; u yənə u yəp toyunqəandin keyin saklap koyoqinini qikirip uningqə bərđi.

19 Keynanisi uningqə: — Sən bügün nədə baxak tərđing, nədə ixliding? Sanga oqəmhorluk kilqan xu kixigə bəht-bərikət ata kilinqay! — dedi.

U keynanisioqə kimningkidə ix kilqinini eytip: — Mən bügün ixligən etizning igisining ismi

□ **2:13 «dediking»** - ibraniy tilida «dedək»ni təswirləyđioqan ikki söz bar. Rut bu ayəttə bulardın əng təwən orunni kərsitidioqan sözni ixlitip əzini təswirləyđu. □ **2:17 «Bir əfah arpa»** - təhminən 15 kilogramqə idi.

Boaz ikən, dedi.

²⁰ Naomi kelinigə: — Tiriklərgimu, ölgənlərgimu mehribanlik kilixtin bax tartmioğan kixi Pərwərdigardin bəht-bərikət kərgəy! — dedi. Andin Naomi uningəyə yənə: — U adəm bizning yekın tuoşkinimizdur, u bizni kütquzalaydioğan həmjəmətlərdin biridur, — dedi. □

²¹ Moab kızi Rut yənə: — U mangan yənə: «Mening yigitlirim pütün həsulumni yioşip boləuqə ular bilən birgə boləşin» dedi, — dedi.

²² Naomi kəlini Rutkə: — Əy kızim, birsining sanga yamanlik kılmaslıkə üqün baxkisinin etizlikioğa barmay, uning dedəkliri bilən billə qikşip ixlisəng yahxidur, dedi. □

²³ Xuning bilən arpa wə buoşday həsulı yioşilip boləuqə, Rut Boazning dedəkliri bilən yürüp baxak tərdi. U keynanisi bilən billə turuwərdi.

□ **2:20 «Bizni kütquzalaydioğan həmjəmətlərdin biri»** - («həmjəmət-nijatkar»imizdin biri» yaki «həmjəmət-kütquzəuqi»imizdin biri») — bu ibraniy tilida «goel» degən söz bilən ipadilinidu. Bu sözning alahidə mənisi bar. Birsı namratlıqtın özini kullukğa setiwətkən bolsa yaki baxkə kıyin əhwəloğa uqrap mal-mülükini satkən bolsa, Musa pəyoəmbər tapxuruwəloğan qanunoğa asasən, xu kixining yekın uruk-tuoşkanlırı, həmjəmətlirining uni hərlükkə qikşirip kütquzux həkukı bar idi. Demək, u setiwəloquqioğa adil bir bahada pul bərsila, u uning öz kərindixini hər kılıp kütquzux həkukı bar idi. Həkukını ixlitix həmjəmətining öz ihtiyarlıkə bilən bolatti, əlwəttə. U həkukını ixlətməkqi bolsa, həqkim uni tosalmaytti. Naomi muxu yərdə: «Bizdin həwər elix məs’uliyiti boləğan yekın tuoşkanlırimizdin biri bar» deməkqi bolidu.

□ **2:22 «Birsining sanga yamanlik kılmaslıkə üqün»** - Naomining bu agah səzliri bizgə «Batur Həkimlar» dəwridiki omumiy əhwəlni ayan kılsa kərək.

3

Rutning hamanoʻja berip, Boaz bilan k r x x

¹ Xu k nl rd ,  eynanisi Naomi uning ja: —  y kizim,  al- hwalingning yahxi boluxi  q n, sening aram-b htingni izdim ym nmu? □

² S n ded kliri bilan ixlig n Boaz bizg  tuoqkan kelidu  m smu? Mana, b g n ahxam u hamanda arpa soruydu.

³  mdi s n yuyunup-tarinip,  z ngg   tirlik may s r p, *esil* kiyimliringni kiyip, hamanoʻja q xkin; lekin u  r kixi y p-iqip bolmioquq ,  z ngni uning ja k rs tmigin. □

⁴ U yatkanda uning uhlaydioqan yerini k r wal. Andin s n kirip, ayaol t ripini eqip, xu y rd  yetiwaloqin. Andin u sanga nem  qilix ker klikini eytidu, — dedi.

⁵ Rut uning ja: — S n nem  des ng m n xuni qilim n, — dedi.

⁶ U hamanoʻja q x p,  eynanisi uning ja tapilioqand k kildi.

⁷ Boaz y p-iqip, k nglini hux qilip q xning ayioqoq  berip yatti. Andin Rut x p  qikarmay kelip, ayaol t ripini eqip, xu y rd  yatti.

⁸ Yerim keqid  Boaz q q p, aldioq  engixk nd , mana bir ayal ayioqida yatatti! □

□ **3:1 «Sening aram-b htingni izdim ym nmu?»** - Naoming muxu «aram-b ht» degini Rutni kaytidin  y-oq klik qilixni k rsitidu. □ **3:3 « z ngg   tirlik may s r p»** - ibraniy tilida « z ngni m sih qilip» yaki « z ngni m sihl p».

□ **3:8 «Q q p, ...»** - baxka birhil t rjimisi «titr p ketip, ...». H qbolmioqanda, Boaz putlirioq  sooq k uruloqanda oyoqinip k tk n bolsa ker k. **«Engixk nd »** - baxka birhil t rjimisi « r lg nd »

⁹ Kim sən?! — dəp soridi u.

Rut jawabən: — Mən hizmətkaring Rut bolimən. Sən mening həmjəmət-nijatkarim boləqining üqün hizmətkaringning üstigə tonungning etikini yeyip qoyqaysən, — dedi.□

¹⁰ U jawabən: — Əy kizim, Pərwərdigardin bəht-bərikət tapqaysən! Sening keyin kərsətkən sadakət-məhribanliqning ilgiri kərsətkiningdinmu artuqdur; qünki *seni izdigən* yigitlər, məyli kəmbəqəl bolsun, bay bolsun, ularning kəynidin kətmiding.□

¹¹ I kizim, əmdi qorkmioqin! Deginingning

□ **3:9 «Hizmətkaring»** — oqurmənlərnin esidə barki, ibranii tilida «dədək»ni təswirləydiqan ikki söz bar. Bu ayəttə Rut ornini yukirirak kərsitidiqan sözni əzigə ixlətti (2:13ni wə izahatni kəring) «**Həmjəmət-nijatkar**» degən uqum toqruluk 2:20ni wə izahatni kəring. «**Toningning etikini hizmətkaringning üstigə yeyip qoyqaysən**» - Rut eytkən «Toningning etikini hizmətkaringning üstigə yeyip qoyqaysən» degən ibarə: — «Meni sayəngning astioqə aləqin, meni əmringgə aləqin» degənni wə əzining Boazning ayali boluxkə razi ikənlikini bildüridu. Hudamu Israilni əz qaniti astioqə aləqanliqi toqruluk xu sözni qiləqan — «Əz.» 16:8ni kəring.

□ **3:10 «Seni izdigən yigitlər»** - Boazning səzigə qarioqanda (xübhisizki, u həm tirixqan həm qirayliq boləqəqkə) Rutni birqanqə yigit izdəp kəlgən. Lekin Rut əz məyliyə əgixip ularni tallimay, bəlki ornioqə kəynanisi Naomioqə yahxi bol-sun dəp rəhmətlik erigə «həmjəmət-nijatkar» boləqan Boazning panahliqini izdigən. Xuning bilən Boaz Rutning qiləqini toqruluk: «Sening keyin kərsətkən sadakət-məhribanliqning ilgiri kərsətkiningdinmu artuqdur» dəydu. Rutning «ilgiri kərsətkən (sadakət-məhribanliqi)» bolsa kəynanisiqə boləqan sadakətlikini, uningəqə həmrağ bolup əz yurtini taxlap Israil-larning arisiqə kəlgənlikini kərsitidu. Boazning «Sən keyin kərsətkən sadakət-məhribanlik» degini bolsa əzini izdigənlikini kərsitidu.

həmmisini orundap berimən; çünki pütkül xəhirimizdiki mətiwərlər seni pəzilətlik ayal dəp bilidu. □

¹² Durus, sanga həmjəmət-nijatkar bolənim rast; ləkin sening məndin yəqinraq yənə bir həmjəməting bar.

¹³ Əmdi keqiqə bu yərdə qaloqin; ətə səhərdə əgər u həmjəmətlik həkukini ixlitip seni elixni halisa, u alsun; ləkin həmjəmətlik həkuki boyiqə seni almisa, Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm qilimənki, mən sanga həmjəmətlik qilip seni alay. Tang atkuqə bu yərdə yetip turoqin! — dedi.

¹⁴ U uning ayioqida tang atkuqə yetip, kixilər bir-birini tonuqudək boluxtin burun qopti. Çünki Boaz: — bir ayalning hamanoqa kəlgini heqkim bilmisun, dəp eytkanidi. □

¹⁵ U yənə *Rutqa*: — Sən kiygən yepinqini eqip turoqin, dedi. U uni eqip turuwidi, Boaz arpidin altə kəmçən kəmləp berip, uning əxnisigə artip qoydi. Andin u xəhərgə kirdi. □

¹⁶ Rut keynanisining yenioqa kəldi. U: — Əy kizim, sən hazır kim?! — dəp soridi. Xuning bilən u keynanisioqa u kixining qiloqanlirining

□ **3:11 «Pütkül xəhirimizdiki mətiwərlər»** - ibraniy tilida «həlkimning xəhiring dərwasidiki kixilər» — qədimki zamanda «xəhəring dərwasisi» aqsakallar wə mətiwərlər ol-turidioqan jay idi; xu yərdə sot eqilatti. Xunga Boazning səzining toluq mənisi «Mening xəhirimdiki barlik mətiwərlər seni pəzilətlik ayal dəp qaraydu». □ **3:14 «Eytkanidi»** - ibraniy tilida «eytkanidi» yaki «oylioqanidi» degən mənə birlə səz bilən ipadilinidu. Biz bu yərdə «eytkanidi» dəp tərijimə qilduk. □ **3:15 «Altə kəmçən»** - bəlkim «altə əfah», yəni 27-45 kilogramni kərsitixi mumkin.

həmmisini dəp bərdi. □

¹⁷ U: — U bu altə kəmqən arpini manga bərdi, qünki u: «keynanangning yenioğa kuruk qol qaytip barmioğın» dedi, — dedi.

¹⁸ Naomi: — Əy kızım, bu ixning ahirining qandak bolidioğınini bilgüqə muxu yərdə təhir kıloğın; qünki u adəm bügün muxu ixni pütküzməy aram almaydu, dedi.

4

Boazning Rutni nikahioğa elixi, həmjəmət-nijatkarlıq burqını ada qilixi

¹ Boaz xəhər dərwazisioğa qikip, xu yərdə olturdi. Mana, u wakıttə Boaz eytkən həliki həmjəmətlik hokukioğa igə kixi keliwatatti. Boaz unioğa: — Əy buradər, kelip bu yərdə olturoğın, dewidi, u kelip olturdi. □

² Andin Boaz xəhərning aqsakalliridin on adəmnı qaqırıp, ularoğimu: — Bu yərdə olturunglar, dedi. Ular olturoğanda

³ u həmjəmətlik hokukioğa igə kixigə: — Moabning səhrasidin yenip kəlgən Naomi qerindiximiz Əlimələkkə təwə xu zeminni satmaqı boluwatidu.

□ **3:16 «Sən hazır kım?»** - Naomining bu soali bilən Rutning hazırkı salahiyitini soraydu: u: «Həzir sən Boazning ayali boldungmu-yok?» degən mənini bildüridu. □ **4:1 «Əy buradər!»** - ibraniy tilida «Əy, palanqi-pokunqi!» deyilidu. Bu adəm bəlkim Rut wə Naomiğa qarita həmjəmətlik burqını öz üstigə elixni rət kılacaqqa, u bu bayanda namsiz qaloğan bolsa kerək.

4 Xunga mən muxu ixni sanga həwərləndürməkçi idim, xundakla muxu yərdə olturoqanlarning aldidə wə həlkinning aqsakallirining aldidə «Buni setiwaləjin» deməkdəmən. Sən əgər həmjəmətlik həkukioğa asasən alay desəng, aləjin; həmjəmətlik kılmay, almaymən desəng, munga eytkin, mən buni biləy; çünki səndin *awwal* baxkisinin həmjəmətlik həkukı bolmaydu; andin səndin keyin mening həkukum bar, dedi.

U kixi: — Həmjəmətlik kılıp uni alimən, dedi.

5 Boaz uningoğa: — Undakta yərnı Naomin-
ing kolidin aloqan künidə mərhumning mi-
rasioğa uning nami bilən ataloqan birər əwladi
qalduruluxı üqün mərhumning ayali, Moab kızı
Rutnimu elixing kerək, — dedi.□

6 Həmjəmət kixi: — Undak bolsa həmjəmətlik
həkukumni ixlitip *etizni* alsam bolmioğudək;
alsam öz mirasioğa ziyan yətküzgüdəkmən.
Həmjəmətlik həkukını sən özüng ixlitip, yərnı

□ 4:5 «**Moab kızı Rutnimu elixing kerək**» — «Law.» 25:25-34 wə 47-55gə, wə «Kan.» 25:5-10ğa qarang. «Rut» 4:6-12-ayəttiki ixlaroğa qarışanda, Bəyt-Ləhəmdə «pərzəntsiz qaloqan qerindixining tul hotunini elix» toqrisidiki bəlgilimə bəja kəltürülüwatqanda, qoxumqə maddılar qoxuloqan bolsa kerək (əslidiki qanun bəlgilimisi boyiqə, birsi pərzəntsiz əlgən bolsa, uning akisi yaki ukisi uning mirasioğa mirashor qaldurux üqün tul hotunini elix kerək idi; Bəyt-Ləhəmdikilər muxu bəlgilimigə aka-ukisidin baxka barlıq uruq-tuqkanlirininimuz öz iqigə alidu, dəp qoxkan ohxaydu). «Yar.» 38:8-10nimu kəring.

setiwaloqin; mən ixlitəlməymən, dedi. □

⁷ Kədimki waqitlarda Israilda həmjəmətlik hokukioqa yaki almaxturux-tegixix ixioqa munasiwətlik mundaq bir rəsim-kaidə bar idi: — ixni kəsmək üçün bir tərəp öz kəxini selip, ikkinqi tərəpkə berətti. Israilda soda-setikni bekitixtə mana muxundaq bir usul bar idi. ■

⁸ Xunga həmjəmət hokukioqa igə kixi Boazoqa: — Sən uni aloqin, dəp, öz kəxini seliwətti. □

⁹ Boaz aqsakallarqa wə kəpquillikə: — Silər bügün mening Əlimələk kə təwə boləan həmmi, xundaqla Kilyon bilən Maqlonqa təwə boləan həmmi Naomining qolidin aloqinimoqa guwahtursilər.

¹⁰ Uning üstigə mərhumning nami kərindaxliri arisidin wə xəhiringing dərwasisidin eqürülməsliki üçün mərhumning mirasioqa uning nami boləan *birər əwladi* qaldurulsun üçün Maqlonning ayali, Moab kizi Rutni hotunlukqa aldim. Silər bügün buningoqa guwahtursilər, dedi. □

□ **4:6 «mən xu hokukni ixlitəlməymən»** - bu kixi bəlkim: «Əgər Ruttin pərzənt kərsəm, ular mening balilirim hesablanmaydu; halbuki, ular baxqa ayalimdin boləan pərzəntlirim bilən təng mening mirasimoqa waris boluxi mumkin, xuning bilən öz pərzəntlirim erixidioqan mirasining ülüxi əslidikidin azlap ketidu» dəp oylisa kərək; xunga u «alməymən» degən qararoqa kəlgən. ■ **4:7** Qan. 25:7

□ **4:8 «Öz kəxini seliwətti»** - bu kəxni Boaz elip ketidu. U məzkur soda-setikqa ispat holidu. Kəx bəlkim bir parqə yərning təwəlikigə simwol boluxi mumkin idi («Qan.» 11:24 wə 25:7-10ni kərüng). □ **4:10 «Xəhəring dərwasisi»** -

oqurmənlərnin esidə barki, «xəhəring dərwasisi» kədimki zamanlarda aqsakallar wə mətiwərlər olturidioqan jay idi.

Boaz Rutni öz əmrigə ilixi arkılıq yərnı qayturup setivalidu

11 Dərwazıda turoqan həmmə həlq bilən aqsakallar: — Biz guwahturmiz. Pərwərdigar sening öyünggə kirgən ayalni İsrailning jəmətini bərpa qiləqan Raḥilə bilən Leyah ikkisidək qiləqay; sən özüng Əfrataḥ jəməti iqidə bayaxat bolup, Bəyt-Ləhəmdə nam-izziting ziyadə boləqay; □ ■

12 Pərwərdigar sanga bu yax qokandin tapquzidiqan nəsling tıpəylidin sening jəməting Tamar Yəhudəqə tuqup bərgən Pərazning jəmətidək boləqay! — dedi.■

□ **4:11 «Raḥilə wə Leyah»** - Yaqupning ikki ayali bolup, kəp pərzənt kərgən. ■ **4:11** Yar. 29:32-35; 30:1-25; 35:17, 18

■ **4:12** Yar. 38:29; 1Tar. 2:4; Mat. 1:3

Padixah Dawut Boaz bilən Rutning əwladidur

13 Andin Boaz Rutni əmrigə elip, uningəyə yeqinlik kildi. Pərwərdigar uningəyə xapaət kilip, u hamilidar bolup bir oşul tuşdi.

14 Kiz-ayallar Naomioğa: — Israilning arisida sanga həmjəmət-nijatkar nəslini üzüp qoymioğan Pərwərdigarğa təxəkkür-mədhiyə qayturulsun! Xu nəslingning nami Israilda izzət-abruyluk boləyay! □

15 U sanga jeningni yengilioşuqi həm qerioşiningda seni əzizlioşuqi bolidu; çünki seni səyidioğan, sanga yəttə oşuldin əwzəl boləyay kelining uni tuşdi, — dedi.

16 Naomi balini elip, başrioğa basti wə uningəyə baqquqi ana boldi. □

17 Uningəyə qoxna boləyay ayallar «Naomioğa bir bala tuşuldi» dəp, uningəyə isim qoydi. Ular uningəyə «Obəd» dəp at qoydi. U Yəssəning atisi boldi, Yəssə Dawutning atisi boldi. □

Dawut padixah, yəni Dawut pəyoşəmbəring nəşəbnamisi

18 Pərezning nəşəbnamisi təwəndikidəktur: — Pərezdin Həzron tərəldi, ■

19 Həzron din Ram tərəldi, Ram din Amminadab tərəldi,

□ **4:14 «həmjəmət-nijatkar»** - xu «həmjəmət-nijatkar» bolsa tuşuloğan bala əzidur. 15-ayətni kərüng. □ **4:16 «baqquqi ana»** — bəlkim qanun jəhəttin balining ataq anisi boləyaylikini kərsitixi mumkin.

□ **4:17 «Obəd»** — «kul», «hizmətkar» degən mənədə. «**Dawut**» — Dawut padixah, Dawut pəyoşəmbər.

■ **4:18** 1Tar. 2:5; Mat. 1:3

²⁰ Amminadabtin Nahxon tərəldi, Nahxondin Salmon tərəldi,

²¹ Salmondin Boaz tərəldi, Boazdin Obəd tərəldi,

²² Obədtin Yəssə tərəldi wə Yəssədin Dawut tərəldi.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5